

**การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1**
**SCHOOL - BASED MANAGEMENT OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS AND
BASIC EDUCATION STANDARD OF SCHOOLS UNDER RATCHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

พิมพ์รักษ์ สามคุ้มพิมพ์¹
วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 2) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 105 โรง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วยผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติราชการแทนผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานหรือกรรมการสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของ อุตัย บุญประเสริฐ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ตามแนวทางการปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the school-based management of the school administrators under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. 2) the basic education standard of schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. 3) the correlation between school-based management of the school administrators and basic education standard of schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The samples of this research were 105 schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The three respondents

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

were school administrators or deputy administrators or teachers acting as administrators, teacher, president or school board committee. The research instruments were the questionnaires regarding school-based management based on UthaiBunprasert's concept and basic education standard of school for internal quality assurance, Ministry of Education. The statistics applied in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product - moment correlation coefficient.

The results of this research were as follows:

1. The school-based management of the school administrators under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, as a whole and as an individual, were at a high level
2. The basic education standard of schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, as a whole and as an individual, were at a high level.
3. The correlation between school-based management of the school administrators and basic education standard of schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area office 1 was found at .01 level of statistical significance.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องอันมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการที่ทันสมัยและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบกับระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและระหว่างสังคมโลกทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรหรือสถาบันทั้งของภาครัฐและเอกชนของแต่ละประเทศต้องมีการปรับตัว เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการให้เกิดความพึงพอใจในการให้บริการให้ได้ เพราะโลกปัจจุบันลูกค้าหรือผู้รับบริการเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด มีผลกระทบต่อการอยู่รอดขององค์กรหรือสถาบันต่างๆ การปรับตัวของภาคเอกชนเป็นไปได้อย่างรวดเร็วแต่ภาครัฐมีปัญหาในการขับเคลื่อนตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งประเทศไทยก็มีความพยายามที่จะเปลี่ยนการบริหารจัดการ เป็นการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ ภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555) องค์กรสมัยใหม่จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ และบุคลากรทุกคนในองค์กรจะต้องสามารถทำงานได้คลอบคลุมงานหลักขององค์กรทุกด้าน และสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ เพื่อที่จะผลักดันให้องค์กรมีประสิทธิภาพและสามารถอยู่รอดได้ในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา 2548: 1) และการพัฒนาประเทศนั้นอย่างมีคุณภาพในระยะต่อไปนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างสภาพการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศโดยยึดถือเน้นหลักการพัฒนาโดยประชาชนด้วยระบบการบริหารและการจัดการที่ดี ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมี ่วมใจ ในการกำหนด

และตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จในการปฏิบัติ เช่นนี้ ทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งอันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2545: 3) การศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังกล่าว ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 176) และการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาคือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญา ธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2554: 8) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management : SBM) เป็นแนวการปฏิวัติการศึกษาที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารควรมีอำนาจการบริหารอำนาจการจัดการ อำนาจการตัดสินใจ และมีอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่ครูและนักเรียน (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา 2544: 1) จะเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้คนไทยสามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันนี้ได้ และยังนับว่าการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เมื่อมีความพร้อมในด้านต่างๆ เหล่านี้ ก็จะส่งผลให้มีศักยภาพในการทำงาน และเป็นการสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีหลักการบริหารที่ดี โดยมีชุมชนส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ (ชมรมศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2544:5-9) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นหลักในการบริหารที่กระจายอำนาจการบริหารไปยังสถานศึกษาทำให้สถานศึกษามีอิสระ และมีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น โดยสถานศึกษาต้องรู้จักปรับเปลี่ยนและทำหน้าที่ตามบทบาทใหม่ได้มีหน่วยตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาและมีความเต็มใจที่จะสนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษา จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ่มค่า เสมอภาค และเป็นธรรม รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน อัตลักษณ์ของท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีการศึกษา

แผนแบบการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย แบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (theoneshot,non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้แก่อำเภอเมืองราชบุรี 49 โรงเรียน อำเภอจอมบึง 40 โรงเรียน อำเภอสวนผึ้ง 21 โรงเรียน อำเภอปากท่อ 47 โรงเรียน อำเภอวัดเพลง 7 โรงเรียน อำเภอบ้านคา 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 182 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 182 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcieand Morgan) (Robert V. Krejcie, and Daryle W.Morgan1970:608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 โรงเรียนแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratifiedrandom sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านคา

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วนประชากรแต่ละอำเภอ โดยการสุ่มระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่าง อำเภอเมืองราชบุรี 34 โรงเรียน อำเภอจอมบึง 27 โรงเรียน อำเภอสวนผึ้ง 15 โรงเรียน อำเภอปากท่อ 33 โรงเรียน อำเภอวัดเพลง 5 โรงเรียน อำเภอบ้านคา 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 127 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารครูผู้สอน ประธานหรือกรรมการสถานศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับตามแนวคิดของ (Likert) (RenisLikert 1961: 73-74)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างให้กับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) (LeeJ. Cronbach 1974: 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.992

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วพิจารณาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วจึงมีการนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best) (John W. Best 1970: 190) หากค่ามัธยฐานเลขคณิตอยู่ในช่วงใดก็แสดงว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแบบนั้น

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา จำนวน 127 โรง มีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติราชการ แทนผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 1 คน ประธานหรือกรรมการสถานศึกษา 1 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 105 โรง คิดเป็นร้อยละ 82.68 ผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ให้ข้อมูล 105 โรงเรียน

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=105)

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา(X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	หลักการกระจายอำนาจ (X_1)	4.39	0.43	มาก
2	หลักการมีส่วนร่วม (X_2)	4.22	0.48	มาก
3	หลักการคืนอำนาจให้กับประชาชน (X_3)	4.26	0.51	มาก
4	หลักการบริหารตนเอง (X_4)	4.30	0.46	มาก
5	หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (X_5)	4.34	0.43	มาก
รวม (X_{tot})		4.30	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.43) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.43) หลักการบริหารตนเอง ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.46) หลักการ

คืนอำนาจให้ประชาชน ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.51) และหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.48) ตามลำดับ

2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

ในการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากผู้ให้ข้อมูล 105 โรงเรียน

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=105)

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Y_1)	4.25	0.45	มาก
2	มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Y_2)	4.31	0.46	มาก
3	มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Y_3)	4.19	0.50	มาก
4	มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน (Y_4)	4.18	0.47	มาก
5	มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ (Y_5)	4.28	0.51	มาก
6	มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (Y_6)	4.34	0.44	มาก
	รวม(Y_{tot})	4.26	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.44) มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.46) มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.51) มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.45) มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและ

เกิดประสิทธิผล ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.50) และมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.47) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=105)

ตัวแปร	(Y ₁)	(Y ₂)	(Y ₃)	(Y ₄)	(Y ₅)	(Y ₆)	(Y _{tot})
(X ₁)	.524**	.667**	.684**	.577**	.573**	.577**	.666**
(X ₂)	.594**	.749**	.787**	.686**	.616**	.668**	.761**
(X ₃)	.554**	.642**	.745**	.592**	.571**	.574**	.679**
(X ₄)	.513**	.660**	.721**	.569**	.621**	.622**	.679**
(X ₅)	.651**	.702**	.731**	.725**	.649**	.778**	.794**
(X _{tot})	.641**	.790**	.842**	.724**	.677**	.724**	.815**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .815$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Y₃) มากที่สุด ($r_{xy} = .842$) และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (Y₁) น้อยที่สุด ($r_{xy} = .641$)

สรุปผลการวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น

รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน และหลักการมีส่วนร่วม

2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน จัดกระบวนการบริหารงานได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการและนโยบายของรัฐ เปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนำเสนอ วางแผน ให้ความเห็นชอบปฏิบัติงาน และรับทราบผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกันกับสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น ระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา มีการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำสรุปรายงานประจำปีนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน ส่งผลให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ จงอารี (2550:138-143) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย กล้าเอี่ยม (2551: 113-115) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งนี้ด้านหลักการกระจายอำนาจมีมัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด เป็นเพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนตามแนวทางที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป จึงส่งผลให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เน้นการกระจายอำนาจ มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน หน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน สำหรับด้านหลักการมีส่วนร่วม นั้นแม้ว่าจะอยู่ในระดับมากแต่มีมัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะเน้นการกระจายอำนาจแต่อำนาจในการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารเพียงผู้เดียว โอกาสที่ครูหรือกรรมการสถานศึกษาจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน มีมากแต่ไม่บ่อยเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาทหลวงอิทธิพล ศรีรัตนะ (2550 :112) ได้กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักการมีส่วนร่วมว่าแม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ก็อยู่ในอันดับสุดท้าย

2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด และกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันทุกคน สถานศึกษา

เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป็นผู้ที่มิมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานการศึกษาเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งผลให้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกสิทธิ์ ชินทรภูมิ (2554: 107-109) ได้ศึกษาสมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิต จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตได้ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 2) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 3) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 4) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา และ 5) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้มาตรฐานมาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีมัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด เป็นเพราะกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 กำหนดว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ทำให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความตื่นตัวในการดำเนินการให้สถานศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเป็นระบบ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา บำรุงนา (2552: 81-82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ งานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานส่งเสริมวิชาการ งานวัดผลและประเมินผลการเรียน งานกลุ่มประสบการณ์/สาระการเรียนรู้ และงานธุรการทางวิชาการ 2. การประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านผลผลิต มาตรฐานด้านกระบวนการ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากผู้บริหารคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน มีความรู้ความเข้าใจ และยึดหลักการจัดการศึกษาโดยการกระจายอำนาจ โดยที่สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจ การบริหารจัดการงานทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการงานบริหารงบประมาณงานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังนั้นถ้าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาก็จะอยู่ในระดับมาก การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดาวเรือง กินาวงศ์ (2553: 75-76) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านเวียงแฝง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ปฏิบัติได้ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมครูจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยร่วมกับทุกฝ่ายทำแผนกลยุทธ์กระจายอำนาจการบริหารให้แก่ครูสายชั้นและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม แต่ละฝ่ายงานมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนะและโครงการร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยในการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการประชุมสร้างความเข้าใจทุกสัปดาห์ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด

กระบวนการเรียนรู้ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและส่งเสริม ให้นักลกรเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เป็นโรงเรียนผู้นำ การเปลี่ยนแปลง เป็นโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกน กลางพุทธศักราช 2551 มีหลักสูตรสถานศึกษา มีการประกัน คุณภาพการศึกษา และกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษา บริหารจัดการงบประมาณการเงินของโรงเรียน ตามระเบียบ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีวิสัยทัศน์ใน การจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและวัดผลการ เรียนรู้ที่หลากหลาย ร่วมกันจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับ ความต้องการของครูร่วมกับชุมชน วางแผนการบริหาร งบประมาณและให้ชุมชนได้เสนอแนวทางในการพัฒนางาน รวมทั้งมีอิสระในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนด วิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ตามแผนงาน/โครงการ มีคณะกรรมการตรวจสอบดูแลด้าน อาคารสถานที่ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลมีระบบ การใช้งบประมาณที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ศึกษาคุณภาพเพื่อ พัฒนาความรู้และทักษะปฏิบัติงาน จัดทำสรุปรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์กิจกรรม ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงาน รับทราบผลการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเองให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเปิดโอกาส ให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ในการแก้ปัญหา การบริหารจัดการสถานศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้ง 4 งาน การส่งเสริมให้ครู คณะ กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมเช่นนี้จะส่งผลให้ทุกคนรู้สึก ถึงความเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบร่วมกันในการที่จะพัฒนา โรงเรียนให้มีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่นจัดรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความ ถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนให้ ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจน สามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างสม่ำเสมอ จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคนเช่นมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็น รายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง บุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ ที่มีอยู่ก่อนแล้วของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีโอกาส มีส่วนร่วม ในการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล การบริหารงานทั้ง 4 งานของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลที่ดี ต่อมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

2. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาหรือมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, 111 ปี กระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ, 2546), 176.

โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง, การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์, เข้าถึงเมื่อ 18 มิถุนายน 2555, เข้าถึงได้จาก http://www.3utqonline.in.th/s_courses

ดาวเรือง กินาวงศ์, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านเวียงแฝง จังหวัดเชียงใหม่” (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553).

นเรศ จงอารี, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2550).

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ, “ม.ป.ท.”, 2544).

_____. **หลักการจัดการศึกษายุคใหม่** (กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559** (กรุงเทพฯ, “ม.ป.ท.”, 2545).

วันชัย กล้าเอี่ยม, “สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2551).

เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ, “สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554).

ภาษาต่างประเทศ

Best, John W. **Research in Education** New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1970.

Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing** New York : Harper & Row Publisher, 1974.

Likert, Rensis. **New Patterns of Management** (Tokyo: McGraw – Hill book company, 1961)

